

**Анастасія Грищенко¹, Юлія Калмикова^{1,2}, канд. наук з фіз. вих. і спорту, доцент,
Сергій Калмиков¹, канд. мед. наук, доцент, Юлія Резніченко²,
лікар ФРМ**

¹Харківська державна академія фізичної культури

²КНП «Міська дитяча лікарня № 5» ХМР

Харків, Україна

ВАЖЛИВІСТЬ СВОЄЧАСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБЦІВ В НАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

Вступ. Проблема реабілітації учасників бойових дій є особливо актуальною сьогодні, коли продовжується війна на всій території України. Масштабність цього явища в українському суспільстві потребує активної, а головне, своєчасної реабілітації [1]. У цей важкий час для України її захисники як ніколи потребують допомоги фізичних терапевтів. Наші герої отримують поранення різного ступеня важкості протягом ведення бойових дій. Безперечно, важлива перша медична допомога при пораненні, але не менш важливим етапом відновлення військовослужбовця, є саме, фізична терапія. Своєчасна етапна реабілітація значно скорочує терміни відновлення боєздатності військовослужбовців. Для повного відновлення порушених функцій у постраждалого в роботу вступає вже, безпосередньо, фізичний терапевт. Саме фахівці напряму фізичної терапії та ерготерапії допомагають бійцям відновитися, повноцінно жити, працювати та повернутися до колишнього, щасливого життя.

Дослідження виконано відповідно до пріоритетного тематичного напрямку «Теоретико-методологічні засади фізичної терапії та ерготерапії при органічних та функціональних порушеннях органів та систем організму людини в практиці охорони здоров'я», 2021-2025 рр. (№ державної реєстрації 0121U110141).

Мета дослідження. Визначити важливість своєчасної реабілітації військовослужбовців у час воєнного стану.

Методи дослідження. Аналіз літературних джерел з наукометричних баз Physiopedia, PEDro, MEDLINE/PubMed, Scopus, Web of Science, Google Scholar та узагальнення науково-методичної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Автори [3] зазначають, що важливіше в реабілітації – це її своєчасність. Після лікування в госпіталі військовослужбовці стикаються з проблемою відновлення своєї функціональності. Фізична реабілітація військовослужбовців після поранень потребує тривалого часу, який може тривати від 1-2 до 5-6 місяців і більше. Таке реабілітаційне лікування спрямоване на відновлення організму після завершення гострого періоду та часто дозволяє уникнути первинної інвалідності чи перешкодити подальшому погіршенню стану. Адже наслідки поранень та тривала прикутість до ліжка з обмеженням рухливості призводять до атрофії та ослаблення м'язів, формуються контрактури, які не дають можливості повноцінно рухатись. У значної частини військовослужбовців Збройних Сил України, які постраждали в результаті участі в збройному конфлікті, спостерігаються психогенні розлади [5]. Це вимагає оперативної оцінки їх стану, прогнозу розвитку розладів, проведення всіх можливих лікувальних і реабілітаційних заходів. Це дуже важливе завдання, без якого неможливе повноцінне повернення військовослужбовця до мирного життя [2,4]. Нажаль, після початку війни сфера медичної реабілітації отримала суттєвого поштовху, бо це відбулося вимушено, внаслідок різкого напливу кількості пацієнтів з різними uszkodженнями, в своїй переважачій масі молодих і до цього здорових хлопців. Завдяки перерозподілу коштів в бік реабілітації, західним партнерам, благодійним організаціям в державі приділяється суттєва увага таким пацієнтам, як військові, потужні реабілітаційні відділення з'явилися в усіх великих містах, покращилася і обізнаність людей стосовно її важливості [3].

Також в Україні з'явилися кабінети інтерактивної реабілітації Irex за канадською методикою. Ця реабілітація відбувається в ігровій формі: футбол, волейбол, парашут. В ході реабілітації пацієнт бачить себе на екрані героєм спортивної гри, де за правильні рухи дають бали, а система імітує рухи, вона змушує людину згадати, як працює його рука, нога. Людина грає, гра відволікає її від больового синдрому і дає можливість розробити суглоби та сформувати новий руховий стереотип [2].

Висновки. На сьогоднішній день проблема реабілітації військових досить актуальна і потребує застосування індивідуального підходу, комплексного лікування всіх учасників реабілітаційного процесу,

а саме, фізичних терапевтів, ерготерапевтів та психологів, для більш скорішого відновлення порушених функцій, і якнайшвидшого повернення бійця до повноцінного життя.

Список використаної літератури.

1. Калмиков С., Калмикова Ю. Актуальні питання фізичної терапії при вогнепальних ушкодженнях діяфізу плеча. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2018. №1(63), С. 24-30.
2. Реабілітація для учасників бойових дій. URL: <https://khpsubd.org.ua/reabilitatsiya-dlya-uchasnykiv-bojovuyh-dij/> (дата звернення: 14.11.2023)
3. Шевець, В.П., Атаман, Ю.О., Івахнюк, Т.В., Личко, В.С., Кореньков, О.В., Шерстюк, Л.Л., Войтенко, В.Л., Бріжата, І.А. Можливості фізіотерапевтичної корекції рухливості великих суглобів кінцівок та зниження частоти гострого травматизму. *Rehabilitation and Recreation*. 2023. №16, С. 155–161. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2023.16.18>
4. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення: метод. посіб. / О.М. Кокун, та ін. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
5. Основи психологічної допомоги військовослужбовцям в умовах бойових дій / О.М. Кокун, та ін. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2015. 170 с